

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
– 2019 –

Învierea lui Hristos
restaurarea, înnoirea și luminarea lumii

†IUSTIN

**Prin milostivirea și harul lui Dumnezeu,
Episcop ortodox român al Maramureșului și Sătmarului**

**Iubitului nostru cler, cinului monahal
și dreptcredinciosului popor al lui Dumnezeu
din sfânta Episcopie a Maramureșului și Sătmarului.
Har, pace, bucurie și binecuvântare de la Dumnezeu,
iar de la noi părintească îmbrățișare
întru Hristos Domnul!**

„Eu, Lumină am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână întuneric”.
(Ioan 12, 46)

„Cât aveți Lumina, credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii”.
(Ioan 12, 36)

**Dragi părinți, slujitori ai Sfințelor Altare,
Iubit popor al lui Dumnezeu,**

Hristos a înviat!

Cu bucurie sfântă, cu pace în inimi și lumină în suflete, prăznuim din nou Învierea lui Hristos, minune mai presus de fire și pe care nu o putem pătrunde cu mintea, decât dacă urmăm îndemnul alcătuitorului (imnografului) slujbei Învierii: „*să ne curățim simțirile și să-L vedem pe Hristos strălucind cu neapropiata lumină a Învierii*” (Slujba Învierii).

A ne curăți simțirile înseamnă a avea credință puternică și dreaptă, rugăciune neîncetată și curată și viață smerită și adevărată, conformă cu demnitatea noastră de fii ai lui Dumnezeu.

Toate aceste veșminte ale sufletului le-am îngrijit, cultivat și sporit în inima și ființa noastră pe parcursul perioadei Sfântului și Marelui Post al Paștilor, înmulțind lumina și alungând întunericul din viața, familia și comunitatea noastră creștină, prin lucrarea harului dumnezeiesc, prin participarea la viața și rânduiala Sfintei noastre Biserici Ortodoxe strămoșești și prin apropiere de „*Lumina lui Hristos (care) luminează tuturor*” (Liturghia Darurilor înainte sfințite) în Liturghie, spovedanie și împărtășire cu Trupul și Sângele Domnului.

Învierea Domnului este, prin excelență, Sărbătoarea Luminii, a Luminii Preasfintei Treimi, a luminii necreate, neapuse și neapropiate, adusă în lume de Hristos – „*Lumina lumii*” (Ioan 8, 12) și Cuvântul lui Dumnezeu întrupat, care „*luminează pe tot omul ce vine în lume*” (Ioan 1, 9).

Biserica Ortodoxă din care facem parte ca fii duhovnicești ai ei, botezați în numele Preasfintei Treimi (al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh), în care credem și mărturisim Dreapta Credință, mai este numită și Biserica Răsăritului, nu doar pentru că se găsește în Răsărit din punct de vedere geografic, ci, mai ales, pentru că are drept cap pe Hristos – *Răsăritul Cel de Sus* (Troparul Nașterii Domnului), iar lumina care învăluie, binecuvintează și sfințește întreaga existență a creștinilor ortodocși nu vine de la soarele natural, ci de la Hristos – Soarele dreptății, Care este în centrul vieții noastre. Întreaga viață a creștinilor se desfășoară în jurul lui Hristos, este hristocentrică. După cum toate planetele se învârt în jurul soarelui, care este centrul sistemului solar și care le luminează, tot așa este luminată viața creștinului de lumina lui Hristos.

Avva Dorotei ne învață, în Filocalie, că Dumnezeu este Centrul existenței noastre, iar noi ne mișcăm într-un cerc în jurul Lui. Cu cât ne apropiem mai mult de Hristos, cu atât ne apropiem și unii de alții, iar când ne îndepărtăm de Hristos ne depărtăm și unii de alții, adică întrerupem comuniunea noastră.

Păcatul este cel care ne desparte de Dumnezeu – Izvorul vieții și ne rupe de Hristos, Care este viața vieții noastre. El este „*Calea, Adevărul și Viața*” (Ioan 14, 6).

Taina Sfântului Botez se numește în creștinism „iluminare”, iar la ungerea cu Sfântul și Marele Mir, săvârșitorul (arhiereul ori preotul) rostește: „*pecetea darului Duhului Sfânt*” și apoi „*botezatu-te-ai, luminatu-te-ai, sfințitu-te-ai, mântuitu-te-ai*” (Rânduiala Botezului).

La fiecare Sfântă Liturghie la care participăm, după ce am primit Sfânta Euharistie, cu vrednicie și smerenie, cântăm cu bucurie: „*Am văzut lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc, am aflat credința cea adevărată, Nedespărțitei Sfintei Treimi închinându-ne, Că aceasta ne-a mântuit pre noi*” (Cântare din Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur). Lumina o vedem și o primim în Liturghie atât din Sfânta Evanghelie, care este Cuvântul lui Dumnezeu, cât și din cântare și rugăciune în comuniune, dar, mai presus de toate, din Sfânta și Dumnezeiasca Euharistie (Împărtășanie), după ce ne-am pregătit prin post, rugăciune, fapte bune și mărturisirea păcatelor la duhovnic, mărturisire curată, completă și adevărată.

Iubiți credincioși,

Sfânta Scriptură a Noului Testament ne relatează evenimentul unic al Schimbării la Față a Domnului pe Muntele Taborului, când ochii trupești ai celor trei Sfinți Apostoli: Petru, Iacob și Ioan au putut vedea, pentru câteva clipe, lumina necreată, lumina dumnezeiască, căci: „fața Lui (a Mântuitorului) strălucea ca soarele, iar veșmintele Lui se făcuseră albe ca lumina” (Matei 17, 2).

Prin ochii celor trei Sfinți Apostoli, ochii noștri, ai tuturor, au avut parte de dumnezeiasca vedere a lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pe care Tatăl L-a mărturisit din Cer: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit, pe Acesta să-L ascultați” (Matei 17, 5), încredințându-ne că Unul din Treime „S-a făcut om, pentru noi și pentru a noastră mântuire”.

Cuvântul lui Dumnezeu întrupat este „Lumina Lumii”, iar Evanghelia adusă în lume este lumina care a luminat, luminează și va lumina toate neamurile pământului, căci „poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședeau în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit” (Matei 4, 16).

Adevărul că Iisus este Hristos – Fiul lui Dumnezeu, „Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut; Cel ce este de o ființă cu Tatăl, prin Carele toate s-au făcut. Carele pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din Ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om. Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pățimit și S-a îngropat și a înviat a treia zi, după Scripturi” (Simbolul Credinței), este „Lumină spre descoperirea neamurilor” (Luca 2, 32) pământului, care s-au luminat și înnobilit prin Iisus Hristos, mărturisindu-L și primindu-L Domn și Împărat în veci.

Învierea Domnului a fost mai strălucitoare ca fulgerul, iar lumina dumnezeirii Sale a orbit întunericul iadului, pe diavolul și locul cel întunecat, unde erau ținute sufletele celor din veac adormiți, luminându-le calea spre Rai, ale cărui porți le-a redeschis cu puterea și autoritatea Sa dumnezeiască, rostind cuvintele: „ridicați, puteri, voi, porțile voastre cele veșnice și vă ridicați porțile veșnice și va intra Împăratul Slavei” (Slujba Învierii).

Pentru a parcurge întreg calvarul Mântuitorului, noi retrăim în Săptămâna Sfințelor Pătimiri toate momentele dramatice pe care le-a trăit Fiul lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră. Apoi, în noaptea de Paști, când totul este cuprins de întuneric, care simbolizează pe deoparte întunericul lumii căzute în păcat, iar pe de altă parte întunericul iadului, preotul, luând lumină din candela de pe Sfânta Masă a altarului și purtând lumânarea, având lipită de ea Sfânta Cruce, iese în fața Sfântului Altar și cheamă credincioșii, zicând: „Veniți de luați (primiți) lumină” (Slujba Învierii), după care împreună cu tot poporul, în dangăt de clopote, pornesc în procesiune de înconjurare a bisericii, cântând: „Învierea Ta, Hristoase Mântuitorule, îngerii o laudă în ceruri și pe noi pe pământ ne învrednicește cu inimă curată să Te mărim” (Slujba Învierii).

Lumina care luminează în întunericul nopții tăcute și tainice simbolizează pe Hristos Cel înviat din morți și lumina Învierii Sale, care luminează toată făptura, cerul, pământul și cele de sub pământ. Alcătuitorul slujbei Învierii a surprins atât de inspirat acest adevăr: „acum toate s-au umplut de lumină și cerul și pământul și cele dedesubt. Deci să prăznuiască toată făptura Învierea lui Hristos întru Care s-a întărit” (Canonul Paștilor).

Adevărul că Hristos a înviat este eliberator și mântuitor, de aceea creștinii îl mărturisesc de 2000 de ani, când se salută cu „Hristos a înviat!” și răspund „Adevărat a înviat!”. Despre

acest adevăr vorbește Mântuitorul atunci când zice: „și veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi” (Ioan 8, 32).

Iubiți fii duhovnicești,

După Învierea Sa, Mântuitorul S-a arătat Sfinților Apostoli și mironosițelor femei, aducându-le pacea, bucuria și liniștea și dăruindu-le putere și curaj spre a deveni „martori (ai Învierii Sale) în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginea pământului!” (Fapte 1, 8). Acest adevăr a ajuns până la noi prin Evanghelia adusă de Sfântul Apostol Andrei, încreștinătorul românilor și Ocrotitorul României.

Sfinții Apostoli au devenit martori ai Învierii și luminători ai lumii, luminând popoarele cu lumina Evangheliei și „botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”, învățându-le să păzească toate câte a poruncit Domnul (Matei 28, 19).

Viața oamenilor care petreceau în întunericul păcatelor s-a luminat și din deznădejdea strămoșilor, suferința și rugăciunea lor s-au născut frumusețea și lumina lumii, **întreaga creație a fost restaurată, înfrumusețată și luminată de Hristos Cel Înviat din morți.**

De la Învierea lui Hristos încoace, calea spre Rai este luminată, iar omenirea are libertatea de a alege Lumina sau întunericul, pe Hristos sau pe potrivnicul Său – urătorul luminii și domn al întunericului.

Viața noastră creștină este un dar mare și sfânt pe care ni l-a făcut Hristos-Mântuitorul prin întreaga Sa lucrare de mântuire a lumii.

Odată cu Învierea lui Hristos, a dispărut teama și frica morții, care a ținut în robie omenirea până la Hristos. Mesajul adresat de Mântuitorul femeilor mironosițe a fost plin de speranță: „bucurați-vă!”, „nu vă temeți!” (Matei 28, 9-10), „am biruit!” (Ioan 16, 33).

Curajul, bucuria, lipsa de frică și puterea biruinței i-au însoțit pe ucenicii lui Hristos (apostolii, mărturisitorii, cuvioșii, slujitorii sfințelor altare și milioanele de creștini) în toată istoria, fiind încredințați că dincolo de viața aceasta, dincolo de cele văzute, sunt cele nevăzute cu ochii trupești, că dincolo nu mai este întunericul morții, ci lumina Învierii lui Hristos, lumina și viața veșnică în Împărăția cea plină de lumină a Preasfintei Treimi.

Dragi credincioși din Maramureș și Sătmar, plecați în lume,

Anul 2019 este proclamat „Anul omagial al Satului românesc în Patriarhia Română”. Cu lacrimi în ochi și cu nostalgie ne aducem aminte de satul și biserica copilăriei noastre, care rămân ca o icoană sfântă întipărită în inima noastră de buni creștini și români.

Acum aproape 30 de ani, când trăiam în robia unui regim fără Dumnezeu, întunecat și ateu, satele noastre erau totuși pline de lumina credinței, pline de viața și frumusețea tinereții, pline de binecuvântarea lui Dumnezeu asupra familiilor care aduceau pe lume mulți copii, asigurând viitorul comunităților, al Bisericii și Neamului românesc.

Ne întrebăm noi, păstorii de suflete: oare cum să ne rugăm și cât să stăm în genunchi în fața Mântuitorului Iisus Hristos – Cel înviat din morți a treia zi – ca să învieze neamul nostru

care se stinge pe zi ce trece?! Ați plecat de pe glia strămoșească atât de mulți (4 milioane), încât sunt satele pustii, școlile nu mai au copii, bisericile sunt goale și cimitirele părăsite. O mare parte din floarea tinereții Maramureșului, Oașului și Sătmarului, bărbați și femei care aduc pe lume prunci binecuvântați și susțin viața în satele noastre, sunt plecați în toată Europa și în toată lumea. Pentru prima dată, în anul 2018, s-au născut mai mulți copii români în diaspora decât în țară, copii care nu știm dacă se vor întoarce vreodată în România.

Satele îmbătrânesc și se pustiesc, bătrânii pleacă la Domnul și nu este cine să le ia locul. Dacă ritmul depopulării va fi în continuare la fel, în câteva decenii populația României se va înjumătăți, așa cum o prezintă în mod dramatic susținătorii acestui fenomen îngrijorător.

România este, încă, „Grădina Maicii Domnului”, o țară frumoasă, binecuvântată, bogată și creștină, cu oameni credincioși, harnici și darnici, dar este înlăcrimată, îndurerată și profund îngrijorată. Plânge pământul sfânt al țării noastre, plâng dealurile neumbrate, plâng izvoarele însingurate, plâng cărările nebătătorite, plâng casele părăsite, plâng satele de jalea bătrânilor rămași doar cu Dumnezeu și Biserica lor strămoșească, plâng cimitirele neîngrijite și lipsite de lumină. Cine să le mai spună bătrânilor „Hristos a Înviat!”? Cine să mai aducă lumina lui Hristos la mormintele celor plecați în veșnicie? „*Voi sunteți lumina lumii!*”, a spus Mântuitorul, iar noi spunem: voi sunteți lumina părinților, a viilor, a morților, voi sunteți lumina satelor românești.

Cercetați-vă inima și veți găsi acolo multă durere și dor după părinții dragi. Nu-i lăsați singuri în bătrânețea lor, nici în ultimele zile ale vieții lor. Când pleacă din lumea aceasta, suntem datori să-i ținem pe brațe, așa cum ne-au purtat ei când eram copii, să plece din brațele noastre, ale fiilor lor, spre a ne dăruia ultima binecuvântare părintească, ca dar ce ne va însoți toată viața. Noi, toți, cei rămași acasă și care vă purtăm în inimi și în rugăciuni, ne vom ruga mereu să facem din nou Sfintele Paști și toate sărbătorile noastre împreună. Să fim ce am fost odată într-o țară frumoasă, bogată, binecuvântată și creștină – România.

Dragi tineri,

Vă îndemnăm să puneți la inimă cele ce le-am adresat celor plecați departe și să nu vă gândiți și voi să plecați, ci să rămâneți în dragostea noastră, a părinților și a bunicilor, în frumusețea portului, a graiului, a credinței noastre străbune, salvând viața satului și asigurând dăinuirea lui și, odată cu el, a Bisericii și Neamului nostru românesc.

În lumina cea sfântă și mântuitoare a Învierii Domnului, vă dorim tuturor celor de acasă și celor plecați departe sfinte sărbători pascale, pline de pace sfântă, de bucurii alese și duhovnicești, rugând pe Hristos – Domnul Cel Înviat din morți a treia zi – să vă dăruiască bucuria de a fi mărturisitori ai adevărului învierii și să vă facă parte de lumina și pacea pe care le-au primit Maica Domnului, Apostolii și mironosițele femei, văzându-L pe Hristos înviat din morți.

Hristos a înviat!

**Al vostru, al tuturor, de tot binele voitor
și împreună cu voi rugător pentru darul sfânt
al Învierii și vieții veșnice,**

† IUSTIN

al Maramureșului și Sătmărilor

Data în reședința noastră episcopală din Baia Mare,
la Praznicul Învierii Domnului din Anul Mântuirii 2019